

ברחוב הירקון בתל אביב

מצאתי דוד עבדי

רבי דוד זאובר זצ"ל

מצאתי דוד עבדי

קורות חייו וסיפורים אודות רבי דוד זאובר זצ"ל

אליהו כהן

תשע"ז

© כל הזכויות שמורות

התמונות בקונטרס זה הינם באדיבות: ר' אליהו כהן, ר' יהודה וידבסקי,

ר' מאיר לוי, ר' אהרון רוני צרפתי.

זִכְרוֹן דּוּד

לעילוי נשמת הרה"צ
רבי דוד זאובר זצ"ל

לקט סיפורים זה הינו מתוך ספר שעתיד לצאת בע"ה
ולכן כל מי שבידו סיפורים, תמונות, וכדו' על הרה"צ רבי דוד זאובר זצ"ל

נא ליצור קשר בהקדם האפשרי

טלפון: 050-4195159

כתובת אי מייל: arvdovik@gmail.com

דברי העורך

אודה ה' בכל לבב בסוד ישרים ועדה שזיכני בחסדו יתברך ללקט סיפורים אודות אדם שהיה מיוחד בדורו, הלא הוא רבי דוד זאובר זצ"ל.

את הרב לא הכרתי הרבה שנים אבל המעט עשה את שלו.

חיוכו המיוחד שהקרין לכל יהודי ויהודי, חכמתו הרבה בתורה הקדושה, והכנסת האורחים המיוחדת בביתו - שלה זכיתי לא פעם...

ליקוט זה הוא תמצית מן התמצית ממאה שנותיו של ר' דוד ובטוח אני שעוד יצאו ספרים עבי כרס לזכרו.

אחד הדברים שהמריצו אותי ללקט סיפורים אודות הצדיק היו שיחות עם קרוב משפחתו של ר' דוד, ר' ישראל צבי הלוי הי"ו, שאמר לי תמיד שלא יכול להיות שחי כאן אדם מאה שנה בעולם ולא נכתוב עליו כלום...

על מנת שלא לעוות את תולדות חייו המיוחדים של ר' דוד השתדלתי שכל סיפור שנכתב יהיה מכלי ראשון, מאנשים שחוו או ידעו בבירור על אותם סיפורים.

חב אני הכרת הטוב גדולה להרה"ג ר' שלום גילרנטר שליט"א, רב בית כנסת הגר"א והשכונה, שמנהל את בית הכנסת ביד רמה הן ברוחניות הן בגשמיות. הוא זה שעודד ודחף אותי לעסוק במלאכת קודש זו, וכן הדריך אותי בכל שאלה שעמדה על הפרק.

כמו כן אי אפשר שלא להזכיר את ידידי ר' טל אהרון לוינגר הי"ו שהביא אותי לר' דוד זצ"ל ולא זו מתחת ידו ממש, וכן את ידידי הגבאי המסור של בית הכנסת ר' דני שטג הי"ו, הממשיך את מורשתו של רבי דוד ומוסר נפשו יום יום למען בית הכנסת.

וכן תודה מיוחדת לר' יצחק גוטליב הי"ו שלקח ליקוט זה לידי ובחכמתו סיגנן אותו כדי שיהיה נעים לקורא.

ואחרונה חביבה אשתי היקרה אשר עומדת לצדי בכל צעד ושעל ונתנה המון מזמנה על מנת שאוכל להוציא ליקוט זה לאור. ישלם לה ה' שכרה.

יהי רצון שיהיה חיבור זה לתועלת הרבים ושזכותו של ר' דוד תעמוד לנו כל הימים אמן ואמן!

אליהו כהן

תל אביב, תשע"ז

דברי פתיחה מאת רב בית כנסת הגר"א

שלום גילרנטר

רב ביהכנ"ס הגר"א

מאה שערים, תל אביב

ידידי הרב אליהו כהן שיחי' לאוי"ט עלה ברעיונו להוציא חיבור וקיבוץ זכרונות של ידידי ומוקירי אותו אדם מורם מעם, הרב ר' דוד זאובר זצ"ל, אשר דמותו לא התפוגגה עם הזמן החולף, ואדרבה הזמן החולף רק העצים וחיידד את הייחודיות שבאישיותו הנדירה שאין דומה לה ואין לה תחליף. ר' דוד זצ"ל היה יליד הונגריה השורשית, הספוגה במסורת הדורות, אמיצה ועקבית ושלמה באמונת חכמים ישרה ובלי סטיות. כל זה השתקף במהותו ובדיוקנו. חסד עשה עמנו ה' שאותם שרידי חרב, אודים מוצלים מאש אשר עלו מהגולה הדוויה, לא שקעו בתוך עצמם ובתוך יגונם אלא התעלו מעל עצמם ולא שמרו לעצמם את עושרם הפנימי, את אוצרותיהם, אלא העניקו את עצמם ואת קנייניהם לדור החדש, דור המתמודד לבד, ודרכם יכולנו להתחבר לעבר.

הישרות של ר' דוד הביאה אותו לאותה פשטות שלא השפיל עיניו למול מי שהחזיק והחשיב עצמו בצדק או שלא בצדק, ולא הרים עיניו אל מול הדרך והמסכן, אלא הישיר עיניו אל מול כל האדם יציר כפיו של הבורא אשר רחמיו על כל מעשיו. ואף הוא ר' דוד הילך בדרכיו של הבורא, משכיל אל דל, ידו פתוחה לכל, והיו עניים בדעת ובממון בני ביתו, ומעולם לא נעל דלת בפני כל בריה גם בידיעה מראש שאותם מקבלי הטובה ישלמו רעה תחת טובה.

החיבור בין טוב הלב והחסד יחד עם יראת האלוקים בסילודין של ר' דוד ותום לבו הביאו את כל המסתופפים בצילו והבאים במגע עמו להתבונן בשכינה השרויה על ר' דוד ולהתעורר לתשובה אמיתית.

זכינו להכיר את ר' דוד הלמדן המתמיד, תלמיד לרבותיו הגדולים בארץ ובחוץ לארץ, ותמיד תלמודו בפיו ומנצל את עתותיו להוסיף עוד ועוד בתורה וללמוד וללמד לרבים, ודברי התורה שגורים על פיו תדיר. היכרותי רבת השנים, אבדל לחיים טובים, עם ר' דוד זצ"ל העצימה את האהבה שהייתה לנו, ור' דוד החזיר לי אהבה במנות גדושות, אהבת אמת. חב אני לר' דוד זצ"ל הכרת תודה על דאגתו הרבה לי ולביתי, על הכבוד שרכש ושמר לי הן בהנהגתו בסתר והן בגלוי.

זכה ר' דוד להציב לו בבית ה' יד ושם אשר לא יכרת, והזרעים שזרע ונבטו ימשיכו להוציא פירות עד עולם.

ת.נ.צ.ב.ה.

שלום גילרנטר

רב בית כנסת הגר"א, תל אביב

ראיון עם הרב דוד זאובר ז"ל על קורות חייו (כפי שסיפרו לר' אליהו שיק הי"ו, תשס"ח)

בעיירה באניאד

בין עצים ושדות פוריים שכנה לה העיירה באניאד שבהונגריה.

תלמידי חכמים לצד סוחרים ובעלי בתים העוסקים לפרנסתם וסתם יהודים טובים פשוטי עם התגוררו בעיירה זו.

קהילה יפה ומאוחדת היתה בבאניאד: בית כנסת מרכזי עם מוסדות שכללו חידר, ישיבה קטנה וישיבה גדולה. אב"ד, שו"ב, שמש הקהילה ומוהל עשו את תפקידם נאמנה.

מבין חשובי קהילת באניאד נימנה גם ר' חיים זאובר אשר הקים את משפחתו עם רעייתו מרת גיטל ע"ה בת ר' שלום צבי מרקוס ז"ל יליד באניאד.

משפחה מפוארת הקימו, בת שבעה ילדים: מילכא, ביילא, שניידל, דוד, פייגע, טויבע ושמואל.

ביום י"ד טבת תרע"ו זרח אורו של רבי דוד.

לפרנסתם עסקו במסחר. מפעל גדול הקימו בפאתי העיירה ליבוא ויצוא של חומרים עמידים: ביצים, שימורים ודבש. המפעל כלל בית אריזה גדול בו ארזו את הביצים בכמויות גדולות כאשר כל ארגז הכיל 1,400 ביצים ואריזה קטנה יותר הכילה 720 ביצים. ארגזים אלו היו עשויים עץ ומרופדים עם נסורת. היו ממלאים אותם בשכבה של ביצים ועליהם שכבת נסורת עד שהתמלא הארגז, אז סגרוהו עם מסמרים ושלחו ברכבת משא עד נהר הדנובה המפורסם ומשם לרחבי הונגריה.

רבי דוד זצ"ל בצעירותו

אביו - הרב חיים זאובר זצ"ל

כך התפרנסו בכבוד עד לאותו לילה שפרצה שריפה במחסן, כנראה מבדיל סיגריה שנזרק למחסן הדליק.

היה זה באחת הלילות. בשעה 12:30 בלילה נשמע קול מכבי אש כשברקע נשמעות חצוצרות. היות והכבאים לא התרכזו במקום אחד כמו בימינו אלא ברחבי העיירה, צפרו בחצוצרות כדי להערים לבוא ולהתרכז במקום אחד ליד המשאית המלאה מים, ומשם נסעו במהירות לבית האריזה לנסות לכבות את השריפה הגדולה. הנזק היה גדול ובעקבות זאת נאלץ ר' חיים זאובר להעביר את העסק לקומה שמתחת לבית שבמרכז העיירה. בית שהיווה משיכה לאורחים רבים שנהנו מהכנסת אורחים המושלמת בבית זה.

בתלמוד תורה

הילד הרביעי במשפחת זאובר ה"ה ר' דוד זצ"ל.

וכך סיפר ר' דוד: כשהגיעה העת ללכת לחיידר, לקחני אבי למלמד. היה זה ביום ראשון, לאחר שלימדני את האות א' בבית. זוכר אני עד היום, הייתי בן שלוש, איך שקיבלני בחביבות. וכך עברו השנים בת"ת אליו נכנסתי בגיל חמש וחצי. צעיר הייתי מבני הכיתה. בכיתות ב'- ג' למדו חומש רש"י, ובכיתה ד' התחלנו גמרא בבא מציעא בסוגית "אומצא" ואח"כ מסכת סוכה. שש כיתות למדו בחיידר. כדי לא לערב קודש בחול פעלו במקום נפרד שש כיתות מטעם הממשלה עם מורים גויים שלימדו לימודי חול. ובאופן פרטי למדנו מקצוע שעה ביום כמו מתמטיקה, ידיעת הארץ (הונגריה) וידיעת היסטוריה של אירופה ע"י מורה דתי.

בר המצוה

כשהסתיימו שש הכיתות הגיעה עת עריכת חגיגת בר המצוה בשעה טובה ומוצלחת.

עריכת בר המצוה בבאניאד נעשתה רק בשבת. סלון גדול היה לנו בגודל 90 מ"ר שבו נערכו השמחות. כמוכן גם שמחת בר המצוה נערכה ברוב פאר והדר לאחר העלייה לתורה והקידוש בבית הכנסת.

חתן בר המצוה קיבל עליית 'שלישי'. את ההפטרה קראו כל הקהל מתוך החומשים. לאחר שחרית הלכו הקהל לביתם לערוך קידוש היום ולאחר שעה וחצי חזרו לקריאת התורה ומוסף שבת קודש.

החסידיים נהגו להתפלל ולערוך קידוש בבית הכנסת. אחרי מוסף הלכו הביתה, ואכלו אייר-מיט-צויבל ועוף. אחר הצהריים ערכו את שמחת בר המצוה. מנהג היה לשלוח ביצים חיות לחתן בר המצוה לסימן טוב. המרבה והממעיט כל אחד כפי יכולתו.

שולחן גדול מלא בכל טוב, עוגות ומיני מאפה, שלוש עשרה קרטונים עמוסים קלמנטינות שהובאו מאיטליה עלו על השולחנות כאשר ילדי באניאד ממלאים את כיסיהם בקלמנטינות. המולה רבה נוצרה במקום עקב החטיפות, כשחלק מהילדים עלו על השולחנות, אבל זה היה חלק בלתי נפרד משמחת בר המצוה.

מתנות יקרות קיבלתי - הסנדק בברית שלי הביא שעון כיס, ואת שרשרת הזהב של השעון הביא סבא. גם סידור יפה שהובא מבודפשט קיבלתי לכבוד היום הגדול בו נהייתי לבר מצוה.

את הדרשה שנסובה על סוגית "המשחרר עבדו יצא לחירות" כתב המלמד ששמו היה חיים בראון. הוא התגורר בבאניאד ושימש גם כמוהל העיירה. את דירתו קיבל מהממשלה כמו הרב והשמש של הקהילה.

רבי דוד זצ"ל בצעירותו בעיירה באניאד

קהילה נוספת היתה בבאניאד, היתה זו קהילה שחשבו עצמם ליותר מתורבתים. לעבודה הם הלכו בלי כיפה, את הבנים שלחו לאוניברסיטה ושם למדו מקצועות חול: שפות, מתמטיקה ועוד. כמובן לאחר שסיימו את הלימודים בגיל 18 לא הלכו לישיבות קדושות.

לעומתם אנחנו הקהילה האורתודוקסית החרדים קיימנו קהילה נפרדת לחלוטין. אמנם לפני הישיבה הקדושה למדנו קצת ענייני בריאות ומתמטיקה, כדי להתמצא בחיים העתידיים.

רבה של באניאד, הגאון רבי אליעזר דייטש זצ"ל בעל תבואות השדה, היה דורש בשבת הגדול ובשבת שובה. בשבת הגדול דרש כמובן בענייני פסח, בסוגיה במסכת פסחים, ובערב ר"ה - במסכת יומא. כל הקהילה הכינו את הסוגיה עליה נסובה דרשת הרב, כבר מפורים החלו לעסוק

בעניין הסוגיה בפסחים, וכך הבינו על הצד הטוב ביותר את דרשת שבת הגדול שנאמרה מפי רבה של באניאד.

מנהג המקום שבשבת במדבר ערב מתן תורה נערכו מגביות עבור הישיבות הק' דהונגריה, ה"מי שבירך" של אותה שבת היה מיוחד עבור תומכי התורה, כל תורם קיבל עליה, כך שנוספו הרבה עליות מעבר לשבעת הקוראים. הגבאי היה ממונה על התרומות אותן היה שולח לישיבות הקדושות. בהונגריה היה אסור לאסוף כסף בשחור, אבל בחורי הישיבה דבאניאד אספו בתורנות באופן לא רשמי תרומות מהתושבים המקומיים.

לביתנו היתה מגיעה עוזרת שעזרה לענייני הבית ופעם בשבוע רחצה את הילדים הקטנים. בעיירה לא היו אמצעים כמו בבודפשט שחימום המים היה נעשה ע"י גז. אנו התרחצנו בתוך גיגית שמתחתיה היה תנור מפח, מבפנים היה טיח ומלמטה היתה רשת ברזל, העצים הוכנסו לשם והגיגית הכילה 30 ליטר (פיילה בלע"ז).

את המקרר היו ממלאים בקוביות קרח. היה בור גדול ששימש לכמה אנשים. את הקרח היו לוקחים מהאגם המקומי שהיה קפוא בחורף והיו שוברים את הקרח ומעבירים אותו לתוך הבור ואז מכסים אותו בקש והיה הקרח מחזיק עד הקיץ. לנו לא היה בור. את הדברים שמרנו במרתף. היינו שמים שם תפוחי אדמה והם היו נשמרים זמן רב. כשבפסח אכלנו מתפוחי האדמה הללו הם היו טריים מאד. בשר אכלנו בדרך כלל אווזים מפוטמים (מפני גזירת השחיטה של הבהמות). פיטום האווזים היה מותר בהונגריה. שומן האווז היה רב מאד עקב הפיטום והיינו משתמשים בשמן שניגר ממנו. פעם בשבוע נערכה שחיטת האווזים ע"י השוחט ואכלנו כל השבוע.

בביתנו היה ב"ה שפע, כל יום היו באים אצלנו בחורים לאכול "טעג", מרק בשר ותוספות כמו ברמה של היום ואפילו יותר. ביום רביעי זכורני שלא אכלנו בשר.

ישיבה בפאקש

אחרי השריפה שפרצה בבית האריזה עבר העסק לביתנו. אז גליתי למקום תורה ונסעתי ללמוד בפאקש. היתה זו עיירה במרחק נסיעה מבאניאד. הדרך מבאניאד לבודפשט היתה דרך פאקש שזה היה 55 קילומטר מבאניאד. בקצה העיירה פאקש עבר נהר הדנובה המפורסם.

ישיבה חשובה שכנה בעיירה פאקש בראשות הגה"ק ר' שמשון אלטמן הי"ד מחבר הספר "שיבולת הנהר" (סבו של הרב של חוג חתם סופר בבני ברק) צדיק גדול ותלמיד חכם משכמו ומעלה היה רבי זצ"ל.

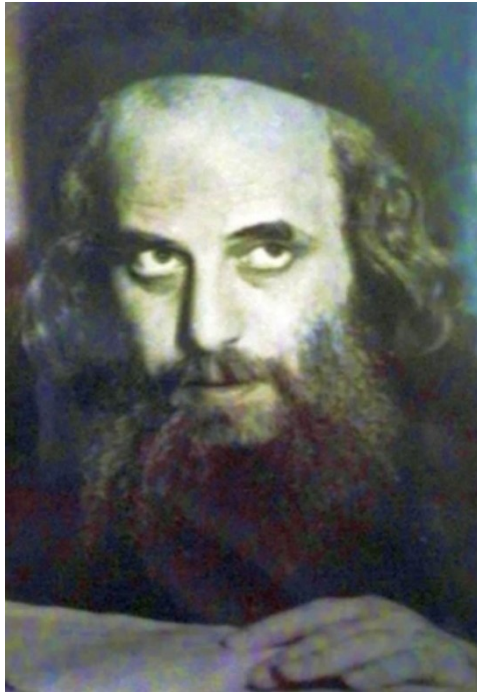
לאבא ז"ל היה רכב מסחרי בינוני והוא לקחני לפנות בוקר בתחילת זמן חורף אחרי סוכות לעבר הישיבה הקדושה שמנתה 40 בחורים. נכנסתי לרבי שמשון, והוא בחן אותי במסכת סוכה עם גמרא פתוחה לראות איך אני יודע ללמוד דף גמרא. לאחר שקבלני לישיבה שידך לי חברותא חשובה מוותיקי הישיבה כדי שעל ידי כך אתקדם בלימוד וביראת שמים.

סדרי הישיבה החלו מלפנות בוקר, היה סדר מיוחד לפני התפילה שהתקיימה בשבע בבוקר. היה "מעורר" מיוחד להעיר את הבחורים, זכורני את הקושי המיוחד בימי החורף הקפואים לקום לפנות בוקר, אבל מי שלא קם ידע שיקבל נזיפה מהרבי.

בשעה תשע התחיל סדר הבוקר, למדו עם "חויזר בוחער" (הבחור שהיה חוזר עמנו על החומר) שהיה מבוגר יותר, במשך 3 שעות, לאחר מכן 3 שעות הפסקה, וב-3 בצהריים המשכנו את המסכת. בכל יום חמישי היה הרבי בוחן את התלמידים על הגמ' שלמדו במשך השבוע. השאלות היו: מה אומר התוס' ומה אומר המהרש"א, ועל ידי כך ידע הרבי היכן אוחז התלמיד ובאיזו התמדה הוא משקיע בלימודו.

מידי פעם היתה הנהלת הישיבה שוכרת בימי שישי את החוף על שפת הדנובה עבור הבחורים. המקום היה גדור מסביב, וזכורני שדבר זה שיחרר במעט ועזר לנו להמשיך בהתמדה את עבודת ה' בישיבה.

(מספר היה ר' דוד זצ"ל בערגה על ביקורו של כ"ק אדמו"ר רבי שלום אליעזר מראצפערט זצוק"ל הי"ד בן זקוניו של הרה"ק רבי חיים מצאנז ז"ע, שהגיע לעיר באניאד ונשתהה שם כמה שבועות והאציל מהודו על כל העיר, וכן הצליח ר' דוד זצ"ל להצטלם איתו).

רבו בישיבה בפאקש הגה"ק ר' שמשון אלטמן זצ"ל הי"ד

במרכז - רבי דוד זצ"ל

מימין - הגה"ק ר' שמשון אלטמן זצ"ל הי"ד,

משמאל - האדמו"ר רבי שלום אליעזר מראצפערט זצ"ל הי"ד

אנטישמיות בהונגריה

לאחר עליית הצורר ימ"ש לשלטון בגרמניה החלו הגזירות על היהודים ברחבי אירופה, ובהונגריה בפרט החלה התארגנות של הונגרים גרמנים להתאסף בפונדקים ובמקומות שונים. זכורני אחרי אחת האסיפות יצאו מהמקום כמה נאספים עם מדי אס אס, עברו דרך חצר הבית שלנו בבאניאד. אחיותי ואמי עמדו ע"י השער ואחד מהם צעק: "עכשיו אתם צוחקים! אתם עוד תבכו!" במילים אלו ביטא אותו רשע את השנאה והגזענות כלפי היהודים. הצורר הגרמני נאם את נאומיו המסיתים נגד האינטרנציונל היהודי ועל דרך זה התקוממו קבוצות הונגרים עם ההסתה נגד היהודים.

הרגשנו שהחגורה מתהדקת מסביבנו, ע"י הגזירות שהתווספו עוד ועוד, כמו שלילת רישיונות עבודה ועוד, ובעיקר גזירת גיוס לצבא ההונגרי שריחפה מעל ראשם של כל הבחורים.

בשנת תרצ"ד, סמוך לפטירתו של החפץ חיים, היתה התנקשות בחיי הנשיא האוסטרי ואחרי הבחירות לקחו הגרמנים הקיצוניים את השלטון. בשנת 1938 הם כבשו את סלובקיה והדבר השפיע על יהודי הונגריה בגזירות נוספות.

יום אחד הגיעו לעיירה שני יהודים בשליחות הועד הארצי של "תפארת בחורים", ואספו את חברי תפארת בחורים של באניאד, והכניסו את הסיסמא "צלח ורכב" של החפץ חיים, והיה מובן שהמטרה להתארגן להצלה של יהודי הונגריה.

תנועת בית"ר פעלה במלוא עוצמתה ולכדה לשורותיה נערים. לאנשי בית"ר היו קשרים עם השלטון ההונגרי והורשו לשכור אוניית טיול קטנה ששימשה כמו מעבורת על נהר הדנובה להעביר יהודים לבודפשט ומשם לחוף מבטחים.

אני וחברי וולף קריצלר השגנו דרכון הונגרי כאילו אנו נוסעים לטיול מחוץ לארץ. גם סכום כסף שילמנו למפעילי האוניה על מנת לנסוע לבודפשט ומשם לארץ ישראל.

התארגנו שלושים בחורים חברי תפארת בחורים, היתה הגבלה בכמות החפצים שאפשר לקחת וכן במזון, רק חמש קופסאות שימורים הורשו להעלות לאוניה. מי שהביא יותר, הוחרם ממנו.

אני הבאתי מאה קופסאות שימורים מהמחסן של בית האריזה של אבי ז"ל. אמי ואחיותיי והדודות ליווני בהתרגשות לקראת הפרידה, עד עלותי לאוניה. בודק המכס שראה את שמי על המזוודה מיד הרים גבותיו בהתפעלות, "גם אתה צריך לנסוע? הוא הכירני מהעסק שלנו שביקר הרבה בביתנו ומיד אמר: "אותך אני לא בודק. תקח הכל!" אני ניצלתי זאת ואמרתי לו להביא את כל קופסאות השימורים של הבחורים האחרים שהוחרמו מהם וכבר היו על האוניה, וכך החזרתי הכל לכולם!

לאורך הנסיעה בדנובה עברנו דרך פאקש שם הכרנו אנשים שנופפו לנו לשלום. האוניה עצרה בבודפשט כדי לתדלק אח"כ המשכנו לברטיסלאבה שהיא פרשבורג ושם ראיתי עשרות משפחות אנשים נשים וטף על מזוודותיהם שיושבים ומצפים, היות והם היו אוסטרים ולא היו להם

רישיונות אזרחות של פרשבורג. מחזה זה נגע לליבי לראותם כך. ושם בפרשבורג נוסף על 160 אנשים הצטרפו עוד 400 איש סך הכול כ-600 איש באוניה קטנה שיכלה להכיל 200 איש. הדוחס היה נוראי. חזרנו לבודפשט ומשם דרך יוגוסלביה בולגריה ורומניה. ב"ז תמוז יצאנו ובתשעה באב הגענו לסוף הדנובה מקום שהשפך מתחבר עם הים השחור. הזרם במקום היה חזק מאד ומחמת זאת לא יכלה האוניה שלנו להמשיך. בזמן זה התחוללה סערה חזקה, האוניה החלה להיטלטל אנה ואנה, ומאד פחדנו שתשבר עקב העומס הרב שהיה על סיפונה. רב החובל היה בהיסטריה. אני וחברי לקחנו מקלות והצמדנו לחוף בחזקה כדי שהאוניה לא תתנפץ בחוף. כך שמרנו עד ששככה הסערה.

ביום השחור חכתה לנו אוניית משא שבתוכה היו מסודרים דרגשים מעץ בקומות. מהמעבורת אל האוניה שימש גשר צר עליו עברנו ועלינו על האוניה, והסתדרנו בדרגשים כל אחד במקומו. אלף ומאתים איש הכילה הספינה שהעלתה בדרך עוד נוסעים שהובילנו בסופו של מסע לארץ-ישראל.

רב החובל היה גוי רוסי, אבל הוא היה מאחד מחסידי אומות העולם.

לאחר יומיים של נסיעה החלה סערה וחלק מהאנשים קיבלו מחלת ים שהתבטאה בסחרחורות ובחילות. אחרי שפסקה הסערה חזר הכל על מכונו.

כשהגענו לים השחור בראשון בדצמבר קיבלנו הודעה שפרצה המלחמה והגרמנים פלשו לפולין. בהמשך הגענו לחופי טורקיה ולפתע עצר רב החובל את האוניה וטען בפני הנוסעים שביקשו להמשיך כי לא קיבל את המשכורת שהובטחה לו. הגברתנים שבאוניה עשו מרד, וצעקו על רב החובל שימשיך בנסיעה. רב החובל הסתגר בחדרו שעל הסיפון, לאחר שדפקו בחזקה על הדלת שכמעט נשברה, יצא אל הנוסעים ונאם בפניהם בשפה הרוסית, שהוא לא יכול להמשיך עקב חוסר כסף להפעלת האוניה ואין לו כסף לקנות פחם, ונוסף לזאת צוות האוניה לא קיבל את משכורתו. אלא שללא אומר ודברים המשיך עד נמל טורקיה מול העיר איסטנבול וביקשנו את עזרת הטורקים. דבר האוניה הגיע לקהילה היהודית בטורקיה, והם התרימו ותרמו מזון ומוצרים בסיסיים לנוסעי האוניה. לנו היה רק ארוז, לחם יבש וקצת תה, זה מה שנשאר לנו. והם הביאו מזון רב: פיתות, סרדינים, שקדים, צימוקים, ענבים ועוד. דבר זה גרם להתאוששות רבה בקרב הנוסעים, ונוסף לזה שבראש השנה היה אוכל.

מחוץ לטורקיה היתה עיירה עם מכרה פחם, עמדנו יומיים כדי להעמיס את הפחם אלא שתוך כדי כך, בוקר אחד עמד אחד מנכבדי הנוסעים והודיע ברמקול: "היות ורב החובל לא קיבל את משכורתו, אנו מבקשים מכל אחד לתרום מה שיש באפשרותו".

ואז ראיתי מחזה מענין, אנשים נתנו את כל כספם, והנשים נתנו את תכשיטיהם: עגילים, טבעות וצמידים עבור המגבית, בידועם שעל ידי זה יגיעו לארץ ישראל. לאחר שרב החובל קיבל את הארגז עם כל הכסף הוא כינס אסיפת נוסעים על הסיפון והכריז: "אני מביא אתכם לארץ המובטחת שלכם!" דבר זה הביא להתרגשות בקרב הנוסעים שמזה כמה חודשים מיטלטלים בים בדרך הקשה לארץ ישראל. ומאז המשיכה הנסיעה בלי שום עיכובים ותחנות.

בארץ ישראל

כשהאונייה התקרבה לחופי ארץ ישראל כיסה הצוות את האוניה בכד ברזנט מיוחד וניתנה הוראה לא לעלות על הסיפון, כדי להטעות שמדובר באניית משא. רב החובל שינה את המסלול, ולא הגיע דרך יפו אלא דרך הצפון מלבנון ונכנס לתוך נמל חיפה. האנגלים תפסו את האוניה והתברר להם שלא מדובר בספינת משא, נכנסו לתא החובל ועצרו אותו, כמובן שלא פסחו על הארגז עם הכסף והתכשיטים שנאספו מהנוסעים והחרימוהו.

תמונת העלייה – רבי דוד זצ"ל מסומן בעיגול ולידו מימין אחיו ר' שמולי (שלמה שמואל) ז"ל

היה זה יומיים לפני יום כיפור. הורידו את הנשים למקום שסודר בעבורן בשיתוף עם הסוכנות היהודית, והגברים נשארו באוניה. את יום הכיפורים עשינו בסיפון האוניה עם תפילות כמו בבית כנסת וידענו שזה יום כיפור על אדמת הקודש שכה ציפינו.

יום לפני סוכות הורידו אותנו - הגברים - מהאוניה, והועברנו למחנה צבאי של הצבא האנגלי, שם שהינו חודש ימים. את חג הסוכות קיימנו במחנה כשיהודי טוב הגיע עם ארבעת המינים וזיכה את הכלואים בקיום המצה. עבר חודש, והסוכנות בשיתוף המשטרה עשו רשימה והנפיקו "קארד" - תעודת זהות - בשביל להיכנס לארץ. כשיצאנו מהמחנה עלינו על האוטובוסים שנסעו ליפו בדרום תל אביב והתאכסנו במבנה נטוש במקום.

אחרי שנים ראיתי את האוניה שלנו ששמה היה "נעמי יוליה" שהחרימו האנגלים נטושה במפרץ חיפה. לא ידוע לי מה עלה בגורלו של רב החובל הרוסי וחושב אני שמגיעה לו הכרת הטוב שהובילנו לארץ ישראל בלי בעיות.

לאחר זמן שהותנו ביפו, הגיעו משיבת "היכל התלמוד" בראשות הגאון רבי טוביה לסיצין זצ"ל, והציעו לנו להצטרף לשיבה. היינו קבוצה של ארבעים בחורים הונגרים, לאחר ששמחנו על ההצעה והגענו לרח' יהודה הלוי 3 ת"א להיכל ישיבת "היכל התלמוד", דאגו לכל מחסורינו, ארוחות חמות שלוש פעמים ביום ושבתות נפלאות. כל זאת השיב לנו את נפשנו אחרי כל התלאות שעברנו.

זוכר אני היטב את ההתלהבות בה קיבלו אותנו שם בשיבה. למדנו מסכת מכות בהתמדה ובחשק רב וראינו סיעתא דשמיא בלימוד.

בשנת ת"ש כשנסעתי לירושלים לקרובי משפחה נשארתי בירושלים, ואז התחילו הימים הקשים של מחסור שזה היה בעיצומה של המלחמה באירופה משם הגיעו בשורות לא טובות... [ע"כ]

פרטים נוספים על קורות חייו בירושלים

בירושלים הוא נפגש עם הרב'ה שלימדו תורה בבאניאד, הרה"ג ר' צבי הירש קניגסברג זצ"ל, שהיה גר בבתי מילנר בירושלים. (סגירת מעגל: כיום מתגורר באותה דירה אחד התלמידים של רבי דוד).

תקופה קצרה התגורר בירושלים ושימש בקודש בבית הכנסת "ירושלם" ברח' חיי אדם (מקום משכן הבית הוראה רבות בשנים) שהיה נקרא ברמן'ס שול ע"ש מאפיית ברמן ששכנה בסמוך.

סיפורים על הרב דוד זאובר זצ"ל

מאורה של תל אביב

מאז התיישב בתל אביב מייד ראה בו הגר"צ הלוי זצ"ל איש אמונים והפקיד בידיו את משאת חייו: בית הכנסת הגר"א שייסד. רבי דוד שימש בקודש קרוב לשישים שנה, כאשר הוא דואג לכל מחסורי בית הכנסת. לא היה תפקיד שהיה צריך לעשות בבית כנסת שהוא לא היה מוכן לעשותו.

תמיד היה אומר שהגר"צ הלוי זצ"ל הפקיד בידיו את בית הכנסת והוא רוצה להחזיר לו את הפיקדון בשלימות כפי שהפקידו בידיו.

כל הסיבות שבעולם לא להיות שמח

עם הגיע השמועות הנוראיות מאירופה ניסה בכל כוחו להשיג "סרטיפיקטים" (אשרות עלייה) למשפחות באירופה, אבל כידוע באותם זמנים מי שלא היה קשור למפלגה לא קיבל, וכך נדחתה בקשתו על הסף, אולם הוא ז"ל לא הרפה עד שהשיג את הסרטיפיקטים ושלח אותם להונגריה, אבל עד שהם הגיעו כבר היה מאוחר מידי, וכל משפחתו עלו על המוקד על קידוש ה'.

ר' דוד איבד את כל משפחתו בשואה (למעט אחיו) והיו לו את כל הסיבות שבעולם להיות איש עצוב ומסכן, אבל בכל זאת תמיד סיפרו עליו שהיו לו פנים מחייכות, שאם רק יהודי היה רואה אותו - זה היה מכניס בו הרהורי תשובה.

צהלתו על פניו תמיד רבי דוד זצ"ל

עמוד התורה

סדר יומו העמוס היה מתחיל בכל יום אחר תפילת שחרית. היה מוסר כמה שיעורים במשניות, במשנה ברורה ועוד, שם היו יושבים ולומדים, וכן בערב היה מוסר כמה שיעורים בבית הכנסת הגר"א ובעוד בתי כנסיות. דברי התורה שנאמרו בחן ובנועם היו מתוקים ומחכימים. יושב היה בבית הכנסת כל יום שעות ארוכות רכון על הספרים ולומד בהתמדה מבלי להסיר את עיניו מהספר. זקן ובא בימים היה רבי דוד, כל דקה פנויה היה מנצלה ללימוד התורה. מעולם לא מצאו אותו יושב בטל.

רבי דוד זצ"ל בעת הנחת תפילין במקומו הקבוע בבית הכנסת מעל 60 שנה

בן 90 ורוקד כמו צעיר – ר' דני שטג

אני והרב למדנו בקביעות משניות לאחר תפילת שחרית. קרה פעם אחת שלקח לנו שלושה ימים לפענח שש שורות, שברנו את השיניים בנסיון להבין. כעבור שלושה ימים שקיבלנו סייעתא דשמיא להבין, קמנו אני והרב ורקדנו, והרב מרוב שמחת התורה רקד כל כך במרץ כמו נער צעיר...

רבי דוד זצ"ל ברגעים של שמחה

תבקשו מנותן התורה ויפתח לכם – ר' טל אהרון לוינגר

שבע שנים למד הרב סדר טהרות במשניות עם כל המפרשים, ומי שהיה מתקשה הרב היה אומר לו: "נו, תבקש מנותן התורה שיעזור לך להבין!" ואנשים היו מבקשים וכך היו מקבלים סייעתא דשמיא להבין את המשניות. וכל מי שסיים עם הרב את סדר טהרות היה הרב מכנה אותו מאז בתואר "חכם"...

תגיד משניות בעל פה תקבל פקק תסס... – ר' ישראל צבי הלוי (קרוב משפחתו)

ר' דוד היה בא אלינו למושב תפרח כמה פעמים בשנה והיה תמיד בוחן אותנו משניות בע"פ ומבטיח שבפעם הבאה שהוא יגיע מי שיגיד משניות בע"פ יקבל פרסים שווים. בזמננו היה פקקים של "תסס" (משחק ילדים בשנות החמישים), והחלום שלנו היה לאסוף כמה שיותר פקקים על מנת לזכות בפרסים. אני זוכר שר' דוד בחן אותי משניות וכמו שהבטיח כך קיים ונתן לי 20 פקקים "תסס" שאותם אסף בעצמו במיוחד בשבילי. בשבילי זו היתה הרגשה של אדם שזכה בלוטו...

הרב אויערבך זצ"ל אמר לו אתה נשאר כאן אצלי...

כשהגיע ר' דוד לארץ נפגש עם ר' שלמה זלמן אויערבך זצ"ל (ראש ישיבת קול תורה בירושלים) והתארח אצלו בשבת, ועל אף סאת הייסורים שעברה על ר' דוד, עם היכנס השבת התפשטה על פניו שמחת שבת כשבמשך כל השבת האירו פניו מקדושת השבת ופיו מלא בשבח והודיה לקל אשר שבת מכל המעשים. ר' שלמה זלמן ראה בו כלי מוכשר ואמר לו: "אתה נשאר כאן אצלי בישיבה!" היות והרבה פליטי מלחמה התקבלו בישיבה, רבי דוד שהיה במקורו אירופאי שימש כאב בשביל הבחורים, וכמגיד שיעור בישיבה החדשה והמתפתחת, וכן למד חברותא עם ר' שלמה זלמן זצ"ל.

לא מוותר על הלימוד גם בערוב ימיו – ר' דני שטג

בערוב ימיו כשהיה מגיע עם כסא גלגלים לבית הכנסת היה נראה ממש תשוש, אבל ברגע ששמע דברי תורה הוא היה נהפך לאדם אחר לגמרי ומתעורר בצורה קיצונית ללימוד, וגם בשאלות קשות ששאלו אותו היה מתאמץ ועונה בצורה חדה כסכין...

רבי דוד זצ"ל בשיעור תורה בביהכ"ס עם רב בית הכנסת והשכונה כיום הגה"ה ר' שלום גילרנטר שליט"א

אתה לומד אז אל תבוא אלי – ר' טל אהרון לוינגר

הייתי מאוד קשור לרב ועברתי לגור תקופה באזור הצפון והרב פעם אחת דיבר איתי בטלפון ושאל אותי "למה אתה לא בא לבקר אותי לעיתים תכופות יותר?" (כסבור היה שאני עובד). אחרי כמה דקות שאל אותי "מה אתה עושה היום?" אמרתי לו שאני אברך שיושב ולומד כל היום. "אם ככה", אמר לי הרב, "אל תבוא אלי לבית בכלל. שב ותלמד!"

אל תבוא אלי... שב תלמד... – רבי דוד זצ"ל בביתו ברחוב גאולה בתל אביב

הכנה לחנוכה

כידוע רבי דוד היה חי את החגים כל דבר בעתו, וכהכנה ראויה לימי החנוכה הקדושים, כל שנה בחודש כסלו היה לו מנהג קבוע ללמוד מסכת שבת, ששם כידוע יש עניני חנוכה.

נס חנוכה – ר' טל אהרון לוינגר

באחרית ימיו הוצרך ר' דוד ללכת עם הליכון בבית ומחוצה לו. באחד הימים של חנוכה הייתי איתו בביתו ותוך כדי שהוא הולך עם ההליכון בבית הוא אומר לי: "חנוכה זה רפואה, חנוכה זה רפואה". ושבאנו לצאת לתפילת מנחה פתאום ראיתי את הרב הולך בלי הליכון, והיה זה לפלא שהחזיק ככה כמה חודשים ללא ההליכון...

כמו כן נהג תמיד כשהיה מגיע לבית הכנסת, היה שם את ההליכון בכניסה לבית הכנסת ונכנס לבית הכנסת עם מקל, והכל משום כבוד בית הכנסת...

רבי דוד זצ"ל בעת הדלקת נרות חנוכה

לימוד תורה במסירות נפש – ר' אברהם צבי נישרי

בשנותיו האחרונות ר' דוד לא שמע טוב ולא ראה טוב ובכל זאת לא ויתר על התורה. הוא היה מגיע לבית הכנסת ויושב לידי והייתי ממש צריך לצרוח לו באוזן את דברי התורה ורק כך יכול לשמוע. הוא לא היה מוכן שיעבור יום ללא תורה..

עמוד העבודה שבלב - תפילה

חז"ל אומרים איזו עבודה שבלב זו תפילה – את נוסח תפילתו הייחודי המושך את הלב הביא עמו מהונגריה ארץ מוצאו, וקולו הנעים היה נשמע למרחוק. בתפילתו היה משתפך לפני קונו כבן המתחטא לפני אביו, והיה מעורר את כל הציבור, עם ניגונים נדירים שהיו מושרים בישיבות הונגריה.

היה עובר לפני התיבה בתפילות של שבת, ימים טובים, ולהבדיל בימי צום. שיא תפילתו היה בימים הנוראים. כבן המתחטא לפני אביו עמד שעות ארוכות והעתיר אל ה' גם

כשעבר מזמן את הגבורות. עבודת התפילה שלו היתה גם לשם דבר, כשהוא היה מעתיר לרפואת חולה או לישועה של יהודי ותפילותיו וברכותיו שנאמרו מעומק הלב עשו רושם, וישנם רבים שיעידו זאת.

נאמנות לתפילת מנחה בבית הכנסת הגר"א – ר' דני שטג

פעם למדתי עם הרב משניות והגענו לעניין של הירדן והגליל והרב אמר לי שהוא אף פעם לא היה שם. אמרתי לרב: "נו, מה הבעיה? אני לוקח אותך לשם מחר". הרב אמר: "נו, ומה יהיה עם מנחה? לא נספיק לבוא להתפלל בבית הכנסת בתל אביב!" וכך ויתר על הנסיעה לירדן ונשארנו בתל אביב. ולא פעם כשהיינו נוסעים לכותל, הרב היה מזרז אותי על מנת שנספיק מנחה בבית הכנסת בתל אביב.

נאמנות לתפילות בבית הכנסת – רבי דוד זצ"ל בערוב ימיו בעת קריאה בתורה

באים לבקש ברכה – ר' דני שטג

כל פעם שהיינו מגיעים לכותל עם הרכב היו מגיעים עשרות אנשים לבקש ברכה מהרב, וזאת מבלי שידעו מי הרב כלל. זיו פניו הקדושות משכו את האנשים אליו...

זיו פניו הקדושות משכו את האנשים אליו – רבי דוד זצ"ל מברך יהודי בכותל המערבי

אמא שלך בריאה – ר' דני שטג

זכורני שפעם אחת ישבתי עם הרב בבית הכנסת ופתאום הגיע יהודי עם דמעות בפניו וסיפר לרב שמחר אמא שלו צריכה לעבור ניתוח מסובך, ואם הוא יכול לברך אותה. אמר לו הרב: "אמא שלך בריאה!" אותו אדם חשב שהרב לא הבין אותו... לאחר כמה ימים הוא חזר לבית הכנסת בשמחה ואמר לרב: "צדקת! אמא שלי בריאה, והרופאים אמרו שלא צריך ניתוח."

רבי דוד זצ"ל עם תלמידו המובהק קרוב ל-20 שנה – ר' דני שטג הי"ו

עמוד החסד

כל חייו היו מוקדשים לזולת וכל מה שצריך לעשות בשביל הזולת היה עושה, בעל חסד במידה שאיננה נראית בדורותינו, ממש מוסד חסד של אדם אחד.

דבק במידתו של אברהם אבינו, ביתו היה פתוח לכל דיכפין. כולם, גם אורחים מחוץ לעיר, ידעו שאצל רבי דוד ברח' גאולה 23 אפשר תמיד לנוח קמעה, וכל מיני יהודים מכל העדות שנקלעו לביתו היה מכבדם במיני מאכל וכולם הרגישו אצלו בני בית, וכל נדכא ונכה רוח מצא אצלו מקום לאכילה מנוחה ונחמה.

הפלגתו בכשרות לא ידעה גבולות, על אף ישיבתו בתוככי תל אביב, שאין בה בנמצא את כל המצרכים בתכלית הכשרות וההידור, הקפיד שבביתו יכנס רק מה שמהודר ביותר גם כשהדבר היה כרוך בטרחה ובנסיעות ארוכות אף להביא ממרחקים מחוץ לעיר, ואצלו ראו בחוש את "כד הקמח לא יחסר" כי כמה שהוא היה מכין היה מספיק לכולם, מעולם לא יצא משם אדם כשהוא רעב ושלא היה לו מספיק מה לאכול.

תמיד האוכל מספיק לכולם – ר' טל אהרון לוינגר

כל ליל שבת היה מכניס אורחים לביתו. אצל ר' דוד לא היה צריך הזמנה מיוחדת, "כל דכפין ייתי ויכול". דלת ביתו הייתה פתוחה לכולם. הרב היה מבשל את האוכל לבדו קבוע ביום שישי, ושעה לפני שבת, כשהכל היה מוכן (2 קומות סירים על הפלאטה) הוא היה שואל: "רגע, אולי יבואו עוד אנשים? אולי נבשל עוד אוכל?" ופלא גדול היה שלא משנה כמה אנשים הגיעו לאכול אצלו (לפעמים מעל 15 איש) תמיד האוכל היה מספיק לכולם...

"כל דכפין ייתי ויכול" – בעת הכנת תבשילים לאורחים לכבוד שבת

החמין לא נגמר – ר' יעקב מולה

ר' דוד היה מכין כל שבת חמין לאורחים הרבים שהיו באים לאכול אצלו. שבת אחת, כשהגיעו האנשים לסעוד בביתו אחר תפילת השבת, הוא הגיש לכולם צלחת עמוקה מלאה בחמין ולפתע הגיעו עוד אנשים. אמרתי לעצמי מה יהיה? החמין לא יספיק לכולם! אבל אני רואה אותו הולך הלוך ושוב למטבח ומביא לכולם צלחות גדולות מלאות בחמין. לא התאפקתי, ניגשתי למטבח הסתכלתי על הסיר (שלא היה גדול במיוחד) ואמרתי לעצמי שלא יתכן שמהסיר הזה הוא הגיש לכולם. פתחתי את הסיר ואני רואה כי הוא כמעט מלא. איך החמין הספיק לכולם רק ה' יודע....

הסבלנות בהכנסת אורחים – ר' דני שטג

באחת השבתות, אחר תפילת השבת בבית הכנסת, היה קידוש גדול אחר התפילה. כאשר כולם כבר הלכו, עזרתי לר' דוד לנקות ולהכין את השולחן לסעודה שלישית. הוא כבר לבש את המעיל ועמד לסגור. פתאום נכנס אחד מאותם חסרי כל שהיו פוקדים את המקום כדי לטעום איזו הרגשה של בית ולאכול משהו. מבלי לדבר מילה הוריד ר' דוד את המעיל והזמינו לשבת ופתח לו שולחן. כאשר גמר שוב ניקינו וסידרנו את המקום. הוא לבש את המעיל והנה שוב נכנס מישוהו, ושוב, בלי לדבר מילה, הוריד את המעיל, הזמינו לשבת וערך לו את השולחן, כאשר הוא מרום גילו, משמש כמלצר ומפציר בו לשבת בנחת ולאכול. שוב ניקינו ועמדנו לסגור, ובפעם השלישית נכנס עוד אדם. התרגזתי ואמרתי לו: "למה אתה בא כל כך מאוחר?" אבל ר' דוד השתיק אותי, הוריד מעיל, ערך מחדש את השולחן והגיש לו אוכל. סוף סוף הוא סגר. ליוויתי אותו לביתו, ובחצי הדרך בא לקראתו שוב אחד מאותם אנשים. "מה, כבר סגרתם?" שאל. "בוא", אמר לו ר' דוד. הסתובב חזרה לבית הכנסת ושוב פתח שולחן לאותו אדם. כאשר סיים אותו אדם לאכול אמר לי ר' דוד: "טוב, באמת הגיע הזמן לנוח קצת. אני מחמש בבוקר על הרגליים. הלכתי למקווה, הכנתי את קריאת התורה, ועוד מעט צריך לחזור למנחה..."

"הוא יושב בפתח האוהל..." - רבי דוד זצ"ל במרפסת ביתו

יהודי עכשיו רעב תן לו אוכל – אולים המטפל

באחד הימים הגיע הומלס לבית הכנסת ושבר את החלונות. ר' דוד כעס נורא על כך והיה לו צער גדול מזה כמה ימים. לאחר מכן הגיע אותו הומלס לבית של ר' דוד לבקש אוכל. כשראיתי אותו, באתי לתת לו מכות. ר' דוד עצר אותי ואמר לי: "אל תיגע בו! נכון שהוא הזיק לבית הכנסת אבל עכשיו הוא רעב ורוצה לאכול. לך תביא לו אוכל!"

לב רחמן לכל אדם....

ממשיך לפעול גם משמים – ר' דני שטג

שנים על גבי שנים התקשר ר' דוד לעיריית תל אביב על מנת שיסדרו את הביוב של בית הכנסת, אך שום דבר לא עזר והעירייה לא הסכימה לסדר בטענה שזה לא קשור אליה. שבוע לפני יום השנה לפטירת ר' דוד אחד מבאי בית הכנסת הרים טלפון לעירייה, ולמרבה הפלא העירייה הסכימה לסדר את הביוב, ובדיוק בזמן האזכרה כולם שמעו את הפועלים מבחוץ מתקנים את הביוב, וכשיצאו לאחר האזכרה הכל היה מתוקן ומסודר. ולא רק זה, אלא גם סידרו את האריחים שהיו עקומים בכניסה לבית הכנסת....

הכנסת אורחים ללא גבול – אולים המטפל

באחת השבתות אחר הסעודה בליל שבת כולם כבר הלכו והרב שכב לישון. לפתע נפתחה הדלת ונכנס מישוהו (דלת ביתו תמיד היתה פתוחה). גערתי באותו אדם ואמרתי לו: "עכשיו באים? הרב כבר הלך לישון!" אותו אדם הסתובב והלך. לפתע הרב התעורר וקורא לי ושואל: "מי היה בדלת? רוץ אחריו מהר ותביא אותו לכאן ותן לו אוכל!"

שכר מצוות צדקה

תמיד היה שואל את הסובבים אותו: "נניח שיש לכם 1,000 שקל בכיס ונתתם 200 שקל לצדקה, כמה נשאר לכם?" כולם היו עונים 800 שקל. אבל ר' דוד היה מחייך ואומר: "לא ולא! אתם טועים! מה שנשאר לכם זה השכר צדקה של 200 שקל שנתתם. 800 השקלים שלא נתתם, לא נשאר מהם כלום. הכל זה לחולין..."

זעקת השבת – ר' אליהו כהן

אחד שהתקרב לרבי דוד והיה אז בשלבים הראשונים בחזרה תחת כנפי השכינה, בליל שבת כשהוא מתלווה עם הרב לביתו אחרי תפילת ערבית, בטעות מתוך הרגלו (שכן מעולם לא חנוך לחשוב על כל דבר עם מותר או אסור) הדליק את האור בחדר המדרגות. ר' דוד נתן כזאת צעקה "איייי!" שהרעידה את כולם, כאב לו מאד על חילול השבת, אבל אחרי שניה הוא חייך ליהודי את החיוך החם והאהוב שלו. הוא זעק על השבת, אבל גם הבין לנפשו של אותו יהודי ודאג שאותו יהודי חס ושלום לא יפגע. אותו יהודי מספר שהצעקה הזאת שצעק ר' דוד גרמה לו לזעזוע בנשמה ולשינוי אורח חיים מהקצה אל הקצה....

מי שם? – אולים המטפל

דלת ביתו תמיד היתה פתוחה, ואם מישהו היה עובר ליד הדלת, הוא היה צועק "מי שם?" וישר היה שולח אותי להביא את אותו אדם שיכנס אצלו לאכול.

אני צריך לשלם לאורחים – ר' יעקב מולה

לא פעם היו אומרים לו קרוביו: "ר' דוד, הרבה אנשים באים לאכול אצלך. למה שלא תתחיל לקחת כסף מכל מי שבא לאכול?" ר' דוד ענה בפשטות: "ההיפך, אני צריך לשלם לאורחים שלי..."

יש לו ריח רע? שישב לידי – ר' יעקב מולה

פעם הגיע לסעוד אצלו בשבת אדם שהיה לו ריח ממש רע. בא אחד הקרובים של ר' דוד ואמר לו: "איך אני אשב לידו ואוכל?" ענה לו ר' דוד: "אל תדאג, הוא ישב לידי ויאכל..."

כל דכפין ייתי... – ר' אברהם צבי נישרי

כל מי שהיה בא לבקש מר' דוד צדקה או אוכל (והיו המון כאלה) ר' דוד אף פעם לא השיב פניהם ריקם, עד כדי כך שפעם אחת בא מישהו לבקש ממנו כסף ולא היה לו באותו רגע כסף והוא ביקש שאני אלווה לו, והעיקר לא לשלוח יהודי ריקם...

כל אחד והטעם שלו – ר' דני שטג

לרב היו בבית הכנסת ארונות ששם היה שומר את המאכלים שכל אחד אהב. מי שאהב טונה היה הולך להוציא לו (מהמחבוא) טונה, ולי הוא היה שומר כל פעם חתיכת עוגה (שהמשפחה היתה מביאה לו מהמאפייה בירושלים) שידע שאני אוהב אותה במיוחד...

מעלת מוצאי שבת וברכת הרב – ר' טל אהרון לוינגר

פעם הגיע אליו יהודי וביקש שהרב יסביר לו את העניין של מוצאי שבת קודש. הרב אמר לו שיש ענין להאריך בפיוטים וכן לערוך סעודת מלווה מלכה וזה זמן שמאוד מסוגל. ומסופר שפעם הגיע

אליו יהודי שבמשך עשר שנים לא זכה לפרי בטן, והרב אמר לו שיקפיד להדליק כל מוצאי שבת נר, ולאחר פחות משנה הוא בא לבשר לרב שזכה ונולד לו בן... (כמובן שהרב בענווה שלו לא שייך את הברכה אליו)

לב רחמן

כמה וכמה פעמים אנשים מסכנים שהיו באים לאכול אצלו היו מעלימים לו מהבית מכל הבא ליד. ר' דוד היה מתעלם מכך ומרחם עליהם וממשיך לתת להם אוכל. פעם סח לאחד מקרוביו שוודאי לו שהניח 500 דולר בין ספריו והוא יודע מי לקח ובכל זאת לא אמר לו מילה והמשיך לתת לו אוכל...

אף אתה היה רחום... ברור לי שהנחתי 500 דולר בין הספרים...

נפל בגלל ביטול מלווה מלכה – ר' טל אהרון לוינגר

הרב היה חי בחשבון נפש מבהיל. פעם אחת הוא נפל וטען שזה בגלל שביטל את סעודת מלווה מלכה בבית הכנסת. ופעם נוספת שנפל הוא טען שזה בגלל שאחרי תפילת שחרית היה סקרן לראות את העמודים החדשים שהיו בבית הכנסת במקום ישר להתיישב ולהתחיל ללמד משניות... מבהיל!

צדיק מתל אביב שאל: מי יגן עכשיו על העיר??

כאשר הודיעו לאחד מצדיקי תל אביב על הפטירה של ר' דוד הוא מיד אמר:

”מי יגן עכשיו על תל אביב???”

תופר הינומות לכלות

ר' דוד היה עוסק לפרנסתו כתופר כובעים ומטפחות. מספרים עליו שהיה תופר בחסד הינומות לכלות ולא היה מוכן שישלמו לו...

"תופר בחסד עליון" - בעת עיסוקו במלאכת התפירה

החוב למכולת – ר' טל אהרון לוינגר

פעם אחת הלכתי איתו למכולת שלייד בית הכנסת ששם היה ר' דוד קונה קבוע מצרכים לבית הכנסת. החנווני אמר לר' דוד שיש חוב לבית הכנסת וצריך כבר לשלם. בינתיים חזרנו לבית והיו דפיקות בדלת. הרב ניגש לפתוח ובדלת עמדה אשה שיש לה דירה בבניין והיא גרה בחוץ לארץ ורק באה לביקור, והיא זוכרת שהרב משמש כגבאי בבית הכנסת ושהיא רוצה לתת תרומה עבור בית הכנסת. הסכום שקיבל הרב היה בדיוק הסכום של החוב של בית הכנסת למכולת...

הזהירות בבשר וחלב

הרב היה מכין לבדו את החמין ואת הדגים וכן עושה סלט ביצים. כולם ידעו שאת החמין והדגים של הרב דוד אסור לפסס. וכן היה דואג שהחמין יהיה פרווה, כדי שמי שיאכל אחר כך חלבי לא יכשל באיסור.

רבי דוד זצ"ל עם תלמידו ר' טל אהרון לויגר הי"ו

שבת אחת אצל ר' דוד – ר' אליהו כהן

היה יהודי אחד שהגיע לתל אביב מהצפון כחילוני גמור ונפגש באקראי עם ר' דוד. הרב התחיל לאט לאט לקרבו ליהדות. אירח אותו בשבתות, נתן לו לישון אצלו בבית וממש גידל אותו כמו בן. אותו יהודי מספר שהשבת הראשונה שהוא הגיע לבית הכנסת של ר' דוד עשתה עליו רושם ומאז הוא שומר שבת. כיום אותו אדם הוא אברך חשוב בבני ברק עם משפחה וילדים...

מדוקדק על כל שקל

ר' דוד היה מאד נזהר בענייני כספים ותמיד היה רושם לעצמו בנפרד את החובות שלו למכולת ואת החובות של בית הכנסת למכולת. הכל היה מדוקדק על כל שקל...

שם האבא הוא... – ר' יעקב מולה

פעם הגיעה אליו אישה לקבל ברכה ואמרה לו את שמה, וישר ר' דוד אמר את שם אביה וזאת מבלי שהכיר את האישה לפני כן כלל...

אתה חשמלאי? – ר' יעקב מולה

אני חשמלאי במקצועי ובפעם ראשונה שראיתי את הרב זה היה בסוכות והרב פונה אליי ואומר לי "אתה חשמלאי? אני צריך שתתקן את המנורות של הסוכה." וזאת מבלי שהכיר אותי לפני כן כלל...

הרב פיש בכה מהשירים – ר' דני שטג

בכל יום שישי כאשר היה מגיע ר' דוד למקווה היה עוצר אותו הצדיק הנסתר מתל אביב, ר' אברהם פיש זצ"ל, והיה מבקש ממנו לשיר לו שירים. ר' דוד, שהיה לו קול ערב, היה שר לר' פיש שירים באידיש. אחד השירים היה על אמא שכותבת לבן שלה שנמצא בישיבה מרוחקת. הרב פיש היה כל כך מרוגש, והוא ור' דוד היו בוכים. אשרי עין ראתה זאת...

עמל ללא לאות... – רבי דוד זצ"ל בלימודו הקבוע בבית הכנסת

אי אפשר לסרב לר' דוביד – ר' בנימין לביוב

בסביבות שנת תשס"א היה בתל אביב כמין שלג דק. ר' דוד כמובן כהרגלו יצא לחפש מנין לתפילת מנחה. הייתה לי פגישה של העבודה ממש מול בית הכנסת, פתאום אני רואה אדם כולו עטוף לבן צועק לי: "בוא, אתה עשירי למניין!" מה אומר ומה אדבר? למרות שכבר התפללתי מנחה לא יכולתי לסרב לרב, הוא פשוט הקסים אותי עם החיוך הלבבי שלו, ומאז נפשי נקשרה בנפשו..

עצות גם בגשמיות – ר' בנימין לביוב

יום אחד שואל אותי ר' דוד: "במה אתה עובד?" עניתי לו שאני מתווך דירות. הרב אמר לי: "אתה עובד בשיתוף עם עוד אנשים?" אמרתי לו שלא. אמר לי הרב: "למה שלא תעבוד בשיתוף עם עוד אנשים?" וכך עשיתי, ומאז הסכומים שהייתי מרוויח היו מרובים לעומת הסכומים שהרווחתי לפני העצה של הרב...

בשביל מה להחליף – ר' יעקב מולה

ר' דוד היה חי בבית פשוט עם ריהוט ישן. לא פעם הפצרתי בו שיחליף לפחות את הכסא שלו מעץ (עם הכריות הישנות), והרב אמר לי: "בשביל מה?? מה זה ייתן לי?"

טרי גם אחרי שבוע – ר' שלום חליבה

כל שבוע שהיינו (אנשי בית הכנסת) מתארחים בסעודות שבת אצל הרב, היה נשאר קצת מהחלה, והרב היה משאיר את זה כל השבוע על שולחנו, ושבוע אחרי, כשהיה חסר חלה, הרב היה אומר: "מה הבעיה? יש פה משבוע שעבר" ... היינו אוכלים מאותה חלה והיה זה לפלא שהיא הייתה טרייה כאילו יצאה עכשיו מהתנור...

כיבוד הורים לכבוד שבת – ר' יעקב מולה

פעם סיפר לי ר' דוד זצ"ל שמדי יום שישי אמו היתה שולחת אותו בהונגריה לקנות דגים כשרים לשבת והוא היה הולך שעה הלוך ושעה חזור...

מעריך בעלי תשובה – ר' טל אהרון לוינגר

הרב תמיד היה אומר לי שהוא הגיע ממשפחה שומרת תורה ומצוות וגם למד בישיבה אז הוא גדל על התורה וזה יותר קל, אבל אתה שחזרת בתשובה והתורה חדשה לך ובכל זאת אתה מתאמץ את זה אני מעריך מאד... אתה יוצר תורה...

מה זה משנה איזה ריח יש לז? – ר' דני שטג

פעם אחת העירו לו כמה מהמתפללים על כך שיש אדם בבית הכנסת שיש לו ריח חזק מאד וזה גורם להם לגועל. הדבר חרה מאוד לרב ואחרי שאותו אדם עזב את המקום הרב אמר להם: "מה זה משנה איזה ריח יש לו? מה שמשנה זה אם הוא רעב או לא!"

"גבאי בחסד עליון" - רבי דוד זצ"ל בעת קבלת תעודה בכנס הועידה השנתית העולמית לעוסקים בצרכי ציבור באמונה

הרב מאיר לוי הי"ו מספר על ההכרות שלו עם הרב דוד זאובר זצ"ל

לא אשכח את יום השבת הראשון שהגעתי לבית הכנסת לפני יותר מעשור.

עברנו לגור באזור וחיפשתי מקום להתפלל ולא האמנתי למראה עיני אני רואה רבי צנום ורזה עם כובע פשוט וחליפה לא יוקרתית עם עניים ירוקות נוצצות משובבות של אהבת התורה וחיוך ביישני, פגשתי לראשונה את החסיד של תל אביב.

ראיתי את בית הכנסת המדהים ביופיו כולו פיסת היסטוריה מימי דיזנגוף ראש העיר דאז, תיקרה גבוהה ומספר מועט של מתפללים.

כך התחיל ההיכרות שלי עם בית הכנסת והרב...אהבה ממבט ראשון שני שלישי...

הרב זצ"ל, כמה אפשר ללמוד ממידותיו...הצניעות... ההסתפקות במועט... הענווה... ההתעקשות על פרטי ההלכה... הסבלנות... החסד עם העני... הניצוצות שלו בעיניים... ללמוד אפילו מקטנים ממנו... הוותרנות... חוסר ההקפדה על אנשים... הרגישות שלו לחסרי בית ולרעבים...

אני זוכר ששיפצו בחורף את בית הכנסת וזה נמשך המון זמן והתפללנו למעלה בעזרת נשים במנחה של שבת, היה גשם בחוץ ובקושי מניין והיה ויכוח על מי יוציא ספר מהיכל פרוביזורי והרב פשוט עמד בצד ובמבט העדין והחודרני הרגיע את כולם.

היינו לומדים פרקי אבות בסעודה שלישית והיה לו קושי עם האותיות הקטנות והיה נצרך לזכוכית מגדלת, יום אחד הבאתי לשיעור ספר עם פירוש ברסלב באותיות ענקיות והוא כל כך שמח, שאלתי אותו, הרב זה פרוש ברסלב בכלל... ענה לי הרב מה זה משנה הכל קדוש... וכל פעם היה מזכיר לי "תביא את הספר עם האותיות הגדולות".

כמובן שלא היינו מוותרים על טעימה ממעדן של שולחן קדושים... הצולנט של הרב ובמיוחד סלט הביצים שעשה במו ידיו שתוך שניות היה נעלם...

הייתה לו אהבה מיוחדת לילדים ותמיד התעניין בהם, וכשהיה רואה את בני עילם יוסף העיניים שלו היו מנצנצות מפרץ של שמחה ואהבה עם מבט של ביישנות ודיבר איתו והתעניין בו כאילו זה בנו.

הרגעים האישיים שלי עם הרב היו שהייתי מפייט לו את המזמור: "שבחי ירושלים..." בסגנון מזרחי עם סלסולים והוא היה שמח ורוקד בנשמה... והיה מצטרף ומפייט את הסלסול... ומזה המשכנו לשיר שירים במוצאי שבת במלווה מלכה... ואפילו שהייתי שר לו באוזניות ואפילו שכבר היה קצת פחות צלול... כשהיה שומע את ההתחלה של השיר היה מתעורר ואומר לי: "מי זה זה לוי לוי?" והייתי קופץ ומחבק אותו... ומנשק את ידיו הקדושות.

כמובן שכל אלה הם ריגושים שכל האנשים שחיו איתו עברו חוויות מרגשות מאוד ולכולם אני בטוח יש את הסיפור האישי עם ר' דוד זצ"ל. זכיתי ללוות את הרב בדרכו האחרונה ברכב חברא קדישא ושרנו וקראנו תהילים לעילוי נשמתו.

איש צדיק היה בתל אביב, המגדלור של העיר. תהיה נשמתו צרורה בצרור החיים.

המגדלור של העיר – רבי דוד זצ"ל עם תלמידיו ר' מאיר לוי הי"ו (באמצע) ור' דני שטג הי"ו (מימין)

ר' טל אהרון לוינגר הי"ו מספר על ההכרות שלו עם הרב דוד זאובר זצ"ל

הכרתי את הרב 13 שנים לפני שהוא נפטר, וזה קרה בשבת אחת שנכנסתי לבית הכנסת הגר"א. הייתי מוזיקאי מתחיל שגר בדירה קטנה ברחוב נחלת בנימין, לא ידעתי להתפלל ואפילו לא היה לי מושג מה זה קידוש של שבת. הרב במאור פניו המיוחד הזמין אותי לקידוש וסעודה שערך בבית הכנסת לאחר התפילה, ואני, למרות תחושת הזרות, נשארתי. הרב אמר דברי תורה במהלך הסעודה במשך כחצי שעה, ואני, בגלל ההגייה האשכנזית של הרב, לא הבנתי מילה ממה שהוא דיבר, אבל הנשמה שלי כנראה הבינה והחלטתי שלבית הכנסת הזה אני חוזר כדי לראות שוב את הרב. וכך לאט לאט ברגישות וחכמה ופיקחות גדולה קירב אותי הרב צעד אחר צעד לבית הכנסת, ללימוד התורה הקדושה, לשבת הקדושה ולקיום שמירת תורה ומצוות. אחת העצות שנתן לי היא, שכל שאני מתחזק בקיום שמירת המצוות עליי לחזק גם את כיבוד ההורים כך שלא תהיה להם שום התנגדות לחזרה בתשובה, וברוך ה' עד היום הקשר שלי טוב עם ההורים למרות הפערים שנוצרו. בנוסף יעץ לי הרב לגבי קצב ההתקדמות של שמירת התורה והמצוות, ואמר לי תמיד כמשל שעדיף לקחת תיק גדול ריק ומה שנכנס אליו נכנס ולא יוצא לעולם מאשר לקחת תיק גדול וכבד ולהשליך אותו לאחר זמן קצר. אותה עצה יצרה אצלי תהליך הדרגתי ובריא עד למקום בו אני נמצא היום: בעל משפחה ואברך שגר בבני ברק ומקווה להתקדם עוד.

הרב היה אחד מהאנשים שומרי תורה ומצוות היחידים שהכרתי באותה תקופה והיחיד שזכיתי להכיר מקרוב. כשגרתי בתל אביב הייתי מגיע מדי יום ישי לעזור לו בהכנות ובקניות לשבת. הייתי אוכל אצלו סעודות שבת ועוזר לו להביא סעודה שניה לבית הכנסת. התחלתי להתפלל בימות החול בבית הכנסת של הרב ולהשתתף בשיעורי המשנה. לאחר זמן כשחזרתי לבית ההורים בצפון הארץ הייתי מגיע לבקר את הרב ולישון אצלו וכך זכיתי להגיע מדי יום חמישי ולהיות אצל הרב עד יום ראשון. את כל החגים זכיתי לראשונה לעשות אצל הרב. הייתי מגיע שבוע לפני החג ועוזר לו בהכנות וחוזר לבית הורי לאחר המועד. כל זמן שהותי עם הרב הייתי צמוד אליו, וכן כמה פעמים שהצטרך ללכת לבית רפואה הייתי מתלווה אליו ונשאר איתו שם חגים ושבתות.

לאחר זמן נכנסתי לישיבת ערכים בתל אביב אשר פעלה במתחם "מלון דבורה" והיו שולחים אותנו (הבחורים) להתארח בשבתות אצל משפחות בבני ברק, ושם זכיתי לפגוש ולהכיר עוד שומרי תורה ומצוות ואז התחלתי להבין שזכיתי להיות קרוב ליהודי צדיק של פעם עם יראת שמים של פעם, ושהוא אחר מכל מה שפגשתי באירוחים בשבתות.

הרב היה יהודי שחי את האמונה ואת המצוות ממש יום יום, ירא אלוקים אמיתי בידי וברגליו. לא אחת אמר לי הרב: "יהודי צריך ללמוד בעולם הזה לשתוק ולא לדבר". וגם לא פעם שניסו להשתלט על בית הכנסת ולהוציא משם הוא שתק ובחכמתו הרבה גרם שיצאו משם אותם האנשים.

בימים שישנתי אצל הרב אני זוכר שהרב אף פעם לא נרדם במיטה אלא היתה לו כורסא שבה היה יושב, קורא ק"ש, לומד חומש, נרדם ונופל על הצד. אני זוכר שנדהמתי מכך מאד...

הרב ידע מהו עיקר ומהו טפל בעולם. הלוואי שנזכה להשכיל מחכמתו וממידותיו הקדושות.

רבי דוד זצ"ל משמח בחתונת תלמידו ר' טל אהרון לוינגר הי"ו

גדולים צדיקים במיתתם

רבי דוד, שנטמן בחלקת הרבנים החדשה (סמוך ונראה למרן הגר"ב רבינוביץ והגרא"ז ולזניק זצוק"ל), נהפך לאבן שואבת לכל מבקשי ישועה.

בית הכנסת הגר"א

מיסודו של מרן הגאון רבי יוסף צבי הלוי זצ"ל אב"ד יפו ת"א
רח' הירקון 42 תל אביב

הורם הנזר והוסרה העטרה

כואבים דווים אנו ועפעפינו יזלו דמעה כמיום על סילוקו של האי גברא רבא, ירא וחרד לדבר ה', שריד הדור הישן, אכלו בליבו וצהלתו על פניו, ביתו פתוח לרווחה לכל דיכפין, גומל חסדים בגופו ובממונו, אהבת התורה שיקדה בו ויראת הטאז השפיע על חכמינו, שימש כמגדלאור לתורה ולאמונה, רבים השיב מעיון, עבד את בוראו בשמחה ובטוב לבב, בתפילותיו עורר את הלכות, למד ולימד שמר ועשה, נשא בעול הציבור באהבה ובמסירות וכמאור פנים

עמד על משמר הקודש והנהיג את בית הכנסת
ברוח מייסדיו ללא שינוי למעלה מיוכל שנים

אבינו רוענו מו"ר הצדיק הישיש

דוד זאובר

זצ"ל

הרב

ראש בית הכנסת

השיב את נשמתו ליוצרה בשיבה טובה בשנת המאה לחייו מווכך ביסורים מלא במצוות ומעשים טובים ביום השבת קודש פרישת בא"ד שבט תשע"ה הלווייתו התקיימה במוצאי שבת בבית הכנסת והוטמן בהר המנוחות בירושלים

היות שהמנוח הדגול לא השאיר אחריו זש"ק
נא ללמוד משניות ותהילים ולהדליק נר
לע"נ רבי דוד ב"ר חיים זצ"ל

ווי להאי שופרא דבלי בארעא

עטופים באכל בדמע ובכאב

רבני בית הכנסת   גבאי בית הכנסת
המתפללים   שומעי לקחו   תלמידיו ומעריציו

0533-1000-94
מדרום
בחדר הכניסה הימנית לצדילי עמדת

חסד של אמת

כיוון שרבי דוד בן חיים וגיטל זאובר זצ"ל לא השאיר
אחריו ילדים, כל מי שיוכל ללמוד משניות לעילוי
נשמתו תבוא עליו ברכה.

היארציית (יום הזיכרון) ד' שבט

ת.נ.צ.ב.ה.

ממשיכים את מורשתו

בית הכנסת הגר"א

מיסודו של מרן הגאון רבי יוסף צבי הלוי זצ"ל אב"ד יפו ת"א
רח' הירקון 42 תל אביב

ליום השנה

ליום השנה השני של אבינו רוענו, זקן ויושב בישיבה, אשר האיר עלינו בקדושתו ובצדקתו, והרעיף טללי תחיה על נשמות ישראל, והאציל מהודו בתורה ויראת שמים על כל סובביו, ביתו פתוח לרווחה כמידתו של אברהם אבינו, ועניים בני ביתו בפרט בשבתות וחגים

הרב הצדיק**דוד זאובר**

זצ"ל

ב"ד חיים

רבי

ראש בית הכנסת

שעמד על משמר הקודש והנהיג את בית הכנסת
ברוח מייסדיו ללא שינוי למעלה מיובל שנים

נתכנס אי"ה תלמידיו, שומעי לקחו, באי ביתו,
מתפללי ולומדי בית הכנסת וכל מוקירי זכרו הבהיר

ביום שני (פרשת בא) בשעה 16.45
אור לד' שבט תשע"ז (30/1/17 למנינם)
בהיכל בית הכנסת רח' הירקון 42 ת"א

מנחה ♦ לימוד לע"ז ♦ ערבית ♦ סעודת מצוה ♦ דברים לזכרו הטוור

בברכה

רב בית הכנסת הרב שלום גילרנטר שליט"א
ועד בית הכנסת הגר"א

עזרת נשים פתוחה